

Sõidueksam

Sõidueksamil loetakse eksamineeritavat juhiks.

Sõidueksamile lubatakse isik, kes on:

- läbinud mootorsõidukijuhi koolituskursuse (esma- või täiendusõppe korras, vajadusel jätkuõppe);
- sooritanud edukalt [liiklusteooriaeksami](#);
- tasunud [riigilõivu](#);
- kaasa võtnud kehtiva isikut tõendava dokumendi.

Sõidueksamile saab aja broneerida [e-teeninduses](#). Sõidueksamit on juhtimisõiguse taotlejal lubatud sooritada kõikides Transpordiameti teenindusbüroodes, olenemata eksami sooritaja elukohast või koolitaja asukohast.

Sõidueksamit viib läbi ja hindab Transpordiameti eksamineerija.

Sõidueksam võetakse vastu eesti keeles. Kui eksamineeritav soovib eksamineerijaga suhelda mõnes muus keeles, tulebksamile kaasa võtta tõlk. Iga muu keel peale eesti keele ja eesti viipekeele on võõrkeel. Viipekeele puhul on tarvilik tõlgi abi.

Enne eksamit

Eksam ei ole õppeprotsessi osa, vaid selle väljundi kontroll. Teisisõnu peabksamile tulema sellise ettevalmistusega juhikandidaat, kelle teadmised ja oskused on optimaalsel tasemel. Minimaalsete teadmiste ja oskustega on väga raske, kui mitte võimatu, eksamit sooritada. Üheks põhiliseks oskuseks, mida eksamil hinnatakse, on iseseisev sõit, eelkõige iseseisev liikluskorraldusvahendite ja kaasliiklejate tähele panemine ja neist juhendumine. Seega tuleks enne eksamit harjutada sõitmist nii, et õpetaja/juhendaja ei osutaks liikluskorraldusvahenditele vaid annaks üsna üldisi suuniseid, kuhu sõita.

Samuti tuleb endale selgeks teha, kuidas auto ust avada, autot käivitada, istmeid ja peegleid reguleerida ning muid juhtimisseadmeid (klaasipuhastid, tuled, suunatud, kütte- ja ventilatsiooniseadmed) käsitseda. Pahatihti jäetakse viimati mainitud detailid sõidu ajal õpetaja/juhendaja korraldada, kuid see ei näita juhikandidaati kui iseseisvalt hakkama saavat juhti. Loomulikult on autod erinevad, aga üldised põhimõtted ja tingmärgid on sarnased.

Enne riiklikku eksamit tasub üle vaadata määrusest see, mida eksamil nõutakse. Soovitame mõned päevad enne eksamit autot juhtida. Vahetult enne eksamit auto juhtimine võib kurnata ja eksami tulemusele pigem halvasti mõjuda.

Eksamineerimisest

Juhi eksamineerimise eesmärk on hinnata isiku teadmiste, oskuste, käitumise ja hoiakute vastavust juhi kvalifikatsiooninõuetele.

Sõidueksamile tulles

- Eksamineeritav peab saabuma sõidueksamile õigeaegselt. Soovitav on saabuda 5-10 minutit varem.
- Sõidueksamile tulles peab eksamineeritaval olema kaasas kehtiv isikut tõendav dokument. Kui eksamineeritaval ei ole isikut tõendavat dokumenti kaasas või see on kehtetu, siis sõidueksamile teda ei lubata.
- Autokooli, isikliku või renditud sõidukiga sõidueksamile tulles peavad kaasas olema nii vedukauto kui ka haagise dokumendid. Sõiduk peab olema tehniliselt korras ja puhas.
- Kontrollida üle isikut tõendava dokumendi ja tervisetõendi kehtivus ning eritingimuste (prillid jms) vastavus reaalsele olukorrale.
- B-kategooria sõidueksami päeval toimub kohtumine eksamineerijaga üldjuhul teenindussaal, klienditeenindajaga kohtumine ei ole vajalik. Muude kategooriate eksamid toimuvad Transpordiameti määratud kohas.
- Kui sõidueksamile registreerinud isik ei ilmu sõidueksamile või ta ei ole oma sõidueksamile mitteilmumisest ettenähtud aja jooksul Transpordiameti teenindusbürood teavitanud, siis loetakse sõidueksam toimunuks ning sõidueksami eest tasutud riigilõiv kasutatuks.

Sõidueksam

Sõidueksami kestus ja läbitav vahemaa peab võimaldama hinnata kvalifikatsiooninõuetes sätestatud oskusi ja käitumist. Teelsõitmiseks kulunud aeg ei tohi piiratud juhtimisõiguse, AM-, A-, B-, BE-kategooria ja B-kategooria kuni 4250 kg täismassiga autorongi ning A1-, A2- ja B1-alamkategooria sõidueksamil olla vähem kui 35 minutit ning muude kategooriate puhul vähem kui 45 minutit.

Sõidueksamil peab eksamineeritav sõidukit iseseisvalt, ohutult, säästlikult ja sujuvalt juhtima erineva liiklustihedusega asula ja asula välistel teedel ning olema võimeline sõidukiirust kohandama vastavalt tee- ja ilmaoludele. Kui tee- ja ilmaolud lubavad, siis peab eksamineeritav olema võimeline juhtima sõidukit suurima lubatud kiirusega.

B-kategooria või vastava alamkategooria auto ja B-kategooria 3500 kg kuni 4250-kilogrammise täismassiga autorongi juhtimisõiguse taotlemisel võetakse sõidueksam vastu sõidueksami teise järgu nõuete kohaselt ning lisas 3 ettenähtud sõiduharjutusi kontrollitakse vähese liiklustihedusega teedel.

AM-, A-, C-, D-kategooria või vastava alamkategooria mootorsõiduki ning BE-, CE- ja DE-kategooria või vastava alamkategooria autorongi juhtimisõiguse taotlemisel võetakse sõidueksam vastu kahes järgus:

1. eksami esimeses järgus – eksamiks kohandatud, muuks liikluseks suletud platsil, kus hinnatakse eksamineeritava määruse lisas 3 toodud eri manöövrite (edaspidi sõidueksami harjutused) sooritamise oskust;
2. eksami teises järgus – hinnatakse eksamineeritava käitumist liikluses ning oskust juhtida sõidukit iseseisvalt ja ohutult erineva liiklustihedusega teedel ning tingimustes vastavalt [määruse lisale 4](#). (PDF)

Kokkuleppel eksamineeritavaga võidakse kasutada tagasisõidul eksami lõpp-punkti, kus hakatakse tegema kokkuvõtet, ka navigatsiooni rakendust WAZE.

Viited lisadele, mis reguleerivad eksamite esimest ja teist järku:

- [Lisa 3 Sõidueksami esimeses järgus eksamineeritavale esitatavad nõuded ja tema tegevuse hindamine](#)

- Lisa 4 Sõidueksami teises järgus kontrollitavad oskused ja käitumine

Eksamineerimist reguleeriv määrus:

- [Majandus- ja kommunikatsiooniministri 21.06.2011. a määrus nr 50 „Mootorsõidukijuhi eksamineerimise, talle juhtimisõiguse andmise kord ja juhiloa vormid ning nõuded eksamisõidukitele”](#)

Sõidueksami hindamine

Juhi eksamineerimise eesmärk on hinnata isiku teadmiste, oskuste, käitumise ja hoiakute vastavust juhi kvalifikatsiooninõuetele.

Iga juhtimisolukorra kohta antav hinnang peab näitama juhiloa taotleja oskust käsitseda ja juhtida sõidukit liikluses ohutult. Eksamineerija peab end kogu eksami vältel tundma turvaliselt. Juhul, kui juhtimisel esineb vigu ja loomult ohtlikku käitumist, mis võivad ohustada eksamisõidukit, selles sõitjaid või teisi liiklejaid, katkestatakse eksam mittesooritatud tulemusega, olenemata sellest, kas eksamineerija või kaasas olev isik peab sekkuma või mitte. Eksamineerijal on siiski õigus otsustada, kas eksam viia lõpuni või katkestada vastavalt eksamineeritava oskustele ja käitumisele – tulemus on mittesooritatud ja eksamineerijal puudub kaalutusõigus.

Hindamise käigus pöörab eksamineerija erilist tähelepanu sellele, kas eksamineeritav ilmutab kaalutletud ja teisi arvestavat juhtimiskäitumist. See peab peegeldama üldist reeglipärast ja ohutut sõiduki juhtimisstiili. Eksamineerija võtab seda eksamineeritavast üldise ettekujutuse saamisel arvesse. Siia kuulub ka kohanduv ja kindel juhtimisstiil, tee- ja ilmastikuolude arvestamine, muu liikluse arvestamine, teiste (eriti vähekaitstud) liiklejatega arvestamine ning ettenägelikkus. Juhul, kui eksamineeritav seda kõike demonstreerib, on eksam sooritatud. Sõidueksamil hinnatakse harjutusi kui sõiduki käsitlemise osakust. Eksamineerimise määruse nr 50 lisas 3 on kirjas, et parkimist võib kontrollida kahte moodi. „Parkimine manöövriga“ on kohustuslik ning „Parkimine rööpselt“ on valikharjutus.

Sõidueksamil antakse hinnang eksamineeritava oskustele, hoiakutele, käitumisele ning teadmiste kasutamisele praktikas. Eksami käigus ilmnunud vead, hinnangud, kommentaarid ja otsuse sõidueksami sooritamise või mittesooritamise kohta kannab eksamineerija sõidueksami kaardile, mis on kättesaadav 12 kuud pärast sõidueksami [Transpordiameti e-teeninduses](#).

Eksamineerija lõpetab sõidueksami esimesel võimalusel, kui on aru saada, et eksamineeritava ettevalmistus (teadmised, oskused ja käitumine) ei võimalda hinnata sõidueksamit positiivselt. Eksami ajal võib eksamineerija küsida eksamineeritavalt täiendavaid küsimusi, et paremini aru saada eksamineeritava motivatsioonidest, kaalutlustest, alternatiivsetest võimalustest otsuse langetamisel jms. Juhul kui eksamineeritav ei soovi või ei suuda vastata, siis eksamineerija hindab seda mida ta näeb ning võimalusel arvestab eksamineeritava argumentidega eksami kokkuvõttes.

Sõidueksami tulemus

Isikule väljastatakse esmane juhiluba, juhiluba, piiratud juhtimisõigusega juhiluba kümne tööpäeva jooksul arvates eksami sooritamisele või juhiloa vahetamise taotluse esitamisele järgnevat päevast.

Mootorsõidukijuhil peab olema kehtiv juhtimisõigust tõendav dokument. Juhtimisõigust tõendavateks dokumentideks on esmane juhiluba, juhiluba, liiklusseaduse §-s 95 nimetatud piiratud juhtimisõigusega juhiluba, välisriigi pädeva asutuse väljastatud rahvusvaheline juhiluba koos siseriikliku juhiloaga või seadusega ettenähtud juhtudel juhiluba asendav dokument. Isikul võib olla ainult üks kehtiv juhtimisõigust tõendav dokument.

Esmase juhiloa ja juhiloa vormistamise ajal, kuid mitte kauem kui kümne tööpäeva alates sellekohase eksami sooritamisest või juhiloa vahetamise taotluse esitamisele järgnevat päevast arvates, võib isik kehtiva juhtimisõiguse olemasolul juhtida mootorsõidukit ilma juhtimisõigust tõendava dokumendita ainult Eestis. Õigust juhtida mootorsõidukit tõendatakse liiklusregistri andmete alusel.

Juhtimisõigus antakse isikule:

1. kes vastab Liiklusseaduses toodud tingimustele;
2. kelle alaline elukoht liiklusseaduse tähenduses on Eestis;
3. kes on edukalt sooritanud nõutavad eksamid ja kelle eksami tulemused on kantud liiklusregistrisse. Eksami tulemused kantakse liiklusregistrisse hiljemalt eksami sooritamise päeva lõpuks.

Ohutuskontrolli alased küsimused

Auto ohutuse kontrolli käigus esitab eksamineerija eksamineeritavale järgmised küsimused:

1. Palun kirjeldage, kuidas te saate aru, et sõidukil on kõik uksed korralikult suletud?
2. Palun kirjeldage, kuidas te saate aru, et seisupidur on rakendatud?
3. Palun selgitage, kuidas te kontrollite piduri töökorras olekut (vastavalt kategooriale)?
4. Palun kirjeldage, kuidas te kontrollite rehvide korrasolekut?
5. Palun näidake, kuidas te kasutaksite vajadusel (nt vihmase ilma korral) klaasipühkijaid?
6. Palun näidake, kuidas te kasutaksite vajadusel (nt vihmase ilma korral) tagumisi klaasipühkijaid?
7. Palun näidake, kuidas te saaksite vajadusel klaasi pesta?
8. Palun näidake, kuidas te reguleerite salongi temperatuuri?
9. Palun näidake, kuidas te lülitate sisse ohutuled?
10. Palun näidake, kuidas saab autol vajadusel kaugtulesid lülitada?
11. Palun kirjeldage, kuidas toimite, kui autoaknad on jääs või udused?
12. Palun näidake, kuidas sisse lülitada tagumise akna soojendus?
13. Palun näidake, kuidas sisse lülitada peeglisoojendus?
14. Palun kirjeldage, kui palju on hetkel kütust paagis?
15. Palun kirjeldage, kuidas juht kontrollib kaasreisijate valmisolekut sõidukiga liikumiseks?
16. Palun näidake, kuidas peab reguleerima peatugesid?
17. Palun näidake, kuidas peab turvavöö olema õigesti kasutusel?

Sõidueksami sooritamise eelduseks on eksamineeritava oskus viia iseseisvalt läbi eksamisõiduki ohutuse kontrolli liiklusohutuse printsiipidest lähtudes. Enne sõidueksami algust peab eksamineeritav näitama, et ta suudab valmistuda iseseisvalt ohutuks sõiduks ning et ta oskab kontrollida ja hinnata sõiduki tulede, velgede ja nende rehvide, pidurite, turvavarustuse või turvaseadmete, tuuleklaasi ja selle puhastussüsteemide, auto

kütte- ja ventilatsiooniseadmete, tahavaatepeeglite ning isteasendi vastavust nõuetele. Eksamineerija küsib kaks ohutuskontrolli puudutavat küsimust, mille tulemusena eksamineeritav kontrollib küsitud elementi.

Levinumad vead

Levinumad vead, mis põhjustavad eksami mittesooritamise või loovad aluse selliselt hindamiseks on (loetelu ega toodud situatsioonid ei ole ammendavad, sest liiklus on dünaamiline):

- Puudulik iseseisev liikluse jälgimine, mis väljendub eelkõige liikluskorraldusvahendite mitte tähele panemises. Eksamineeritav ei vaata peeglitesse (näiteks kasutab ainult ühte tahavaatepeeglit), ei märka jalakäijaid, ei märgata vähemkaitstud liiklejaid, eiratakse kohustust anda teed, ei anta teed alarmsõidukile, rikutakse keelava fooritule nõudeid jms.
- Puudulik auto käsitlemine, mis väljendub auto gabariidi tunnetuse puudumises (sõidetakse kuhugi pihta või tekitatakse selline olukord, et on oht kuhugi otsa sõita) või auto juhtimisseadmetega mitte hakkama saamises - näiteks käiguvahetuse puhul pööratakse pilk teelt käigukangile, lülitatakse suunatulesid valesti, oskamatus kiirendada ja aeglustada, ebapiisav piki- või külgsuuna teiste sõidukite või liiklejatega jms.
- Oskamatus sooritada parkimisharjutust parkimisharjutusi – nii rööpselt kui ka manöövriga parkimine. Eriti aga iseseisev tühja parkimiskoha leidmine ja ebaõnnestunult pargitud auto asendi korrigeerimine. Ei fikseerita sõidukit kui sõiduk on pargitud, jäetakse kõik sisse ja sõiduk hakkab kontrollimatult liikuma, sõidetakse haljasalale jms.
- Vähene maanteeõidu kogemus, mis väljendub ebaõiges kiiruse valikus, puudulikus kiirendus- ja aeglustusradade kasutamises. Ebapiisav liikluse jälgimine ning ohtude märkamine ning nendele vastav tegutsemine. Asulavälistel teedel liiklusesituatsioonid tekivad aeglaselt ning peab olema eriti ettenägelik.
- Oskamatus iseseisvalt leida lahendusi. Näiteks iseseisev ülesanne, leida võimalus tagasipöördeks, mille puhul tekitatakse oht või rikutakse liiklusreegleid; sõita eksamineerija poolt etteantud asula suunas suunaviitade järgi ning seejuures ei jälgita liiklust ega liikluskorraldusvahendeid jms.
- Teoreetilistes teadmistes on puudused, mis takistavad liikluses hakkamasaamist.

Juhendid

[Ülevaade, mida tohib ja mida ei tohi teha sõidukit eksamil parkides | 26.61 MB | pdf](#)